

Özgürlük ve Onur

(Felsefe Stack Exchange'de yayınlanan "Demokratik bir devlet pornografiyi hangi gerekçelerle yasaklayabilir?" sorusuna yanıt)

Çeviri Hakkında Not

Bu metin İtalyanca ve İngilizce olarak yazılmıştır ve her iki çeviri de doğrudan tarafımdan düzenlenmiştir: Düşüncelerimi doğru bir şekilde yansıttıklarından emin olabiliyim. Diğer tüm diller için, çevirileri profesyonelce inceleme fırsatım olmadığı için Google Çeviri'yi kullandım. Küçük hatalar veya yanlışlıklar için özür dilerim. Son derece etkili ve okuyucunun makul ölçüde güvenilebileceği bir araçtır; ancak düşüncelerimin bazı nüanslarının tam olarak aktarılmamış olma ihtimali vardır. Yine de, bu düşüncelerimi kendi ana dillerinde okumak isteyebilecek okuyucuları dışlamaktansa, eksik çeviriler sunmanın daha iyi olacağını düşündüm. İlginiz için teşekkür eder, keyifli okumalar dilerim.

Demokratik bir devletin pornografiyi yasaklayıp yasaklayamayacağı sorusu tamamen "demokrasi" ile ne kastedildiğine bağlıdır. Eğer demokrasi yalnızca çoğunluğun tiranlığıysa, cevap önemsizdir: Pornografi, başka bir gerekçe veya "temel"e gerek kalmadan, yalnızca çoğunluk istediği için yasaklanabilir. Ancak çoğunluklar her zaman adil veya akıllı değildir. Tarih, derin adaletsizliklere yol açan kolektif kararların ayıklatıcı örneklerini sunar. Sonuçta, İsa'nın çarmıha gerilmesini talep eden bir kral ya da zorba değil, kalabalığın iradesiydi. Ve hiçbir şey, kolektif "erdemini" bireyi susturduğunda ne kadar tehlikeli olabileceğini bundan daha iyi gösteremez. Elbette, yasakçıları, İsa'nın çarmıha gerilmesi için haykıran kalabalıkla ahlaki olarak eş tutmak istemiyorum; sadece tekrar eden bir tarihsel örüntüyü, kitlelerin ahlaki yanılgısını göstermek istiyorum. Benzer dinamikler, yetkililerin kalabalığın öfkesinden veya paniğinden korktukları, adalet uğruna değil, kendi popülerliklerini korumak için veya sadece kalabalığın baskısına direnecek ahlaki güçten yoksun oldukları için bireyleri feda ettikleri tarihin diğer trajik dönemlerinde de görülebilir. Bu tür bir örnek, Alessandro Manzoni'nin Storia della colonna infame'de anlattığı gibi, Milanolu berber Gian Giacomo Mora'nın veba sırasında işkence görüp idam edilmesiyle. Bu dava, kanıtlardan ziyade halk histerisi ve günah keçisi ihtiyacı tarafından yönlendirilmişti. Manzoni'nin yazdığı gibi, yetkililer akılla değil, genel bir beklentiye karşılayamama korkusuyla, ne kadar kesin olursa olsun aceleci davranma korkusuyla, masum insanları bulurlarsa daha az zeki görünme korkusuyla, kalabalığın çılgınlıklarını kendilerine karşı kullanma korkusuyla hareket ediyorlardı.

Bu, kalabalıktan gelen kurumsal olmayan baskının ne kadar güçlü olabileceğinin açık bir hatırlatıcısıdır. Bir diğer örnek ise korku, cehalet ve kamuoyu baskısının tarifsiz bir zulme

yol açtığı cadı mahkemelerinin uzun tarihidir. Tüm bu durumlarda, "halkın iradesi" ne bilgece ne de adildi: yatıştırılması, hakikat, onur ve masum hayatlar pahasına gerçekleşti. Dahası, eğer biri çoğunluğun iradesini yeterli bir etik meşruiyet ölçütü olarak savunmakta ısrar ediyorsa, o zaman şu mantıksal sonucu kabul etmelidir: Nihai Çözüm, milyonlarca kişinin desteğiyle demokratik seçimlerle iktidara gelen bir rejim tarafından düzenlendiği için kabul edilebilir hale gelecektir. Bu, elbette, pornografiyi yasaklamanın soykırımla karşılaştırılabilir olduğunu öne sürmek değil, yalnızca çoğunluk yönetimini yeterli bir ahlaki ölçüt olarak görmenin yanlışlığını göstermek içindir. Demokrasi basitçe çoğunluk yönetimi değildir: bireyleri, çoğunluğun keyfi gücü de dahil olmak üzere, keyfi güçten korumak için tasarlanmış bir prosedürler çerçevesidir. Etik ve yasal sınırlar olmadan, demokratik meşruiyet kisvesi altında bir tiranlık biçimine, popüler yüzlü bir totaliter iktidar biçimine dönüşür. Bazıları itiraz edebilir: Bir demokraside neyin meşru olduğuna çoğunluk karar vermiyorsa, kim karar verir? Bu soru, demokratik paradoksun kalbine işler. Cevap, hem çok basit hem de çok karmaşıktır.

i) Bir yandan, iktidarın gerçekten de çoğunluğa ait olduğu, ancak bu iktidarın mutlak olmadığı; sınırlarla sınırlandırıldığı apaçık bir gerçektir. Ve bu anti-demokratik bir duruş değildir. Eminim ki makul herhangi bir okuyucu, toplumdaki tüm iktidar biçimlerine, hatta en meşru olanlarına (hükümetler, hakimler, polis, ebeveynler vb.) bile uygulanan temel sınırların (isterseniz dogmaların) olması gerektiği konusunda hemfikir olacaktır.

ii) Öte yandan, bu sınırları tanımlama ve düzenlemenin pratik zorluğu, siyaset felsefesinin en zorlu ve kalıcı ikilemlerinden biridir ve en büyük zihinleri bile zorlamıştır.

Alexis de Tocqueville şöyle yazmıştı:

> Siyasi açıdan halkın her şeyi yapma hakkına sahip olduğu fikrinin dinsiz ve iğrenç bir özdeyiş olduğunu düşünüyorum; ancak tüm otoritenin çoğunluğun iradesinden kaynaklandığını iddia ettim. Öyleyse kendimle çelişiyor muyum?

Neredeyse iki yüzyıl sonra, bu milyon dolarlık soruya hâlâ kesin bir cevabımız yok: Demokrasiyi çoğunluğun iradesinin bir ifadesi haline nasıl getirebilir ve aynı zamanda onu kendi kırılganlığına karşı nasıl koruyabiliriz? Anne Applebaum'un uyardığı gibi,

> Doğru koşullar sağlandığında, herhangi bir toplum demokrasiye karşı dönebilir. Nitekim, tarihe bakılacak olursa, tüm toplumlarımız sonunda böyle yapacaktır.

Bu gözlem kötümserlik değil, gerçekçiliktir. Demokrasiler yalnızca darbeler, dış istikrarsızlık veya askeri saldırılarla çökmez. Bazen, onları savunduğunu iddia edenler tarafından yavaş yavaş baltalanırlar. Alınacak ders açıktır: demokrasi, çoğunluğun tercihlerinin salt uygulanmasından daha fazlası olmalıdır. Özgürlüğü koruyan bir sistem olmalı.

Elbette, burada bu kadar derin felsefi soruları çözmeye kalkışmayacağım. Sadece şunu belirtmek istiyorum: Demokrasi, çoğunluğun tercihlerini dayatmaktan ziyade bireysel özgürlükleri koruyan bir sistem olarak anlaşılıyorsa, pornografinin yasaklanmasının ciddi bir gerekçelendirmeye ihtiyacı vardır. John Stuart Mill'in uyardığı gibi:

> İnsanlar kendilerinden bir kısmını ezmek isteyebilir ve buna karşı, gücün başka herhangi bir şekilde kötüye kullanılmasına karşı olduğu kadar önlemler alınmalıdır.

Bu sözler, davamızın özünü mükemmel bir şekilde özetliyor.

Modern bir icat olmaktan çok uzak olan cinsel içerikli materyal, antik çağların en ücra köşelerine kadar uzanır ve çağlar boyunca farklı biçimler alsa da, her zaman müzik, matematik veya mizah gibi diğer kültürel ifade biçimleri kadar yaygın olan insan arzusunun zamansız bir yönünü yansıtır. Özellikle bu bağlamda mizah önemlidir: tıpkı pornografi gibi, komedi de kontrol sistemlerini altüst eden bir insan özgürlüğü boyutunu ortaya koyar. Sık sık iktidarın saçmalıklarını açığa çıkarmış, tabu ve dogmalara meydan okumuş ve bu nedenle her ikisi de sık sık sansüre uğramış, damgalanmış veya susturulmuştur. Cinsellik ve kahkahanın ortak bir sırrı vardır: ikisi de korkuyu hazla yok eder. İşte tam da bu yüzden korkuyla yönetenler onları susturmaya çalışmışlardır. Yine de, insan ruhundaki ilkel ve bastırılmaz bir şeye, hiçbir kararname veya dogmanın silmeyi başaramadığı bir şeye ses verdikleri için varlığını sürdürürler. Elbette, tüm pornografi sanat olmayı hedeflemez, ancak tüm müzik, tüm komedi veya tüm edebiyat da öyle değildir. Mesele şu ki, ticarileştirilmiş olsa bile kişisel ifade, diğer tüm rızaya dayalı öz temsil biçimleriyle aynı temel saygıyı hak eder. Diğer tüm insan ifade biçimleri gibi, ne pornografi ne de mizahın varlığı için gerekçelendirmeye ihtiyaç vardır. Aksine, bunların yasaklanması, gerekçelendirilmiş bir akıl yürütme gerektirir. John Stuart Mill şöyle demiştir:

> Medeni bir toplumun herhangi bir üyesi üzerinde, iradesi dışında, haklı olarak güç kullanılmasının tek amacı, başkalarına zarar gelmesini önlemektir. Kişinin fiziksel veya ahlaki iyiliği, yeterli bir gerekçe değildir.

Ve bu yalnızca teorik bir kaygı değil: gerçek anlamda liberal bir demokrasinin üzerine inşa edildiği temel sütunlardan biridir. Bu ilkeyi kabul edersek, ispat yükümlülüğü bireysel özgürlüğü savunanlarda değil, tamamen bir yasak koymaya çalışanların üzerindedir. Başka bir deyişle, özgür bir toplumun temel ilkesi, bireysel özgürlüğün kendini meşrulaştırmasına gerek olmamasıdır. Ancak, bireysel tercihler ile başkalarını etkileyen tercihler arasındaki sınırın her zaman net olmadığı unutulmamalıdır. Aslında bu ayrım, siyaset felsefesindeki en derin ve kalıcı zorluklardan birini gündeme getirir.

Dolayısıyla, demokratik bir çerçevede temel soru "pornografiye neden izin verilmeli?" değil, haklı olarak sorulduğu gibi "yasaklanması için haklı bir gerekçe var mı?"dır. Kısa

cevap, özgür bir toplumda, rızası olan her yetişkinin cinselliğini kendi doğasına ve arzularına göre ifade etmekte özgür olmasıdır. Pornografi izlemek veya üretmek de tam olarak bu ilkenin kapsamına girer. Tıpkı hiç kimsenin bir sporu izlemeye veya oynamaya zorlanmaması gibi, hiç kimse pornografi izlemeye veya katılmaya da zorlanmaz. Ancak bunu ahlaki nedenlerle yasaklamak, herkese evrensel olmayan, yalnızca öznel bir bakış açısı olan bir cinsellik vizyonu dayatmak anlamına gelir. Elbette, sporla paralellik kurmak pek de uygun değil, çünkü pornografi yalnızca erişmek istemeyenleri (ilgisiz yetişkinler) veya erişmemesi gerekenleri (küçükler) değil, aynı zamanda yalnızca kendi seçtikleri belirli anlarda ve bağlamlarda erişenleri de rahatsız edebilir: Pornografiyi takdir edenler bile, aktif olarak aradıkları zamanlar dışında istenmeyen bir şekilde ifşa edilmek istemezler. Vaiz kitabında bilgece ifade edildiği gibi: "Her şeyin bir zamanı vardır". Ancak bu, pornografiye karşı bir argüman değil, daha ziyade bir düzenleme ve erişim meselesidir. Özellikle dikkatli bir şekilde yasallaştırılması gerektiği açıktır.

Artık temel itirazları inceleyebilir ve eleştirel bir şekilde analiz edebiliriz, çünkü gördüğümüz gibi, bu soruyu cevaplamanın tek anlamlı yolu budur.

1) Pornografi tehlikeli midir?

Sık sık yöneltilen eleştirilerden biri, pornografinin onu üretenler veya tüketenler için tehlikeli olduğudur.

1.1) Onu üretenler için tehlikeli midir?

Açıkça söyleyeyim: Yetişkin eğlence sektörünün genişliği göz önüne alındığında, ciddi sorunların var olmadığına inanmak gerçekçi olmaz. Psikolojik baskı, duygusal manipülasyon ve etik olmayan çalışma koşulları da dahil olmak üzere bu sorunlardan bazıları tartışmasız bir şekilde suç teşkil ediyor. Bu nedenle, oyuncuların her zaman reddetme seçeneğine sahip olduğunu savunarak bu tür suistimallerin potansiyel ciddiyetini küçümsemek sadece yüzeysel değil, aynı zamanda tehlikelidir. Bu konulardaki hiçbir ciddi tartışma bu kadar basitleştirmelere dayanamaz. Bu benim benimsediğim bir görüş değil, burada savunmayı da amaçladığım bir görüş değil. Suistimaller yalnızca ahlaki kınamayı değil, aynı zamanda kesin bir kararlılıkla yasal kovuşturmayı da hak ediyor. Ticari bir bağlamda, dinamikler özel bir cinsel ilişkidekiyle aynı değildir. Ortam sağlıksızsa, bir oyuncu, yalnızca ücretli, yapılandırılmış ve beklentilerle dolu bir ortamda olduğu için "bu değil" veya "bugün değil" dememek için baskı hissedebilir. Her iki durum da etik açıdan önemli endişeler doğurur. İlki, çok açık olan nedenlerden dolayı sorunludur: rıza yalnızca genel değil, belirli olmalıdır. Ancak ikinci durum ("bugün değil" diyememe hissi) de aynı derecede önemlidir. Cinsel açıdan en canlı ve kendine güvenen bireylerin bile, bazen uzun süreler boyunca, arzusunun azaldığı anlar yaşadığını varsaymak mantıklıdır. Ve bu da saygıyı hak eder. Arzusunun mevsimleri vardır ve özgürlük, yalnızca parlak bir şekilde parladığı anları değil, aynı zamanda söndüğü veya sessizce geri çekildiği anları da onurlandırmak anlamına

gelir. Arzu hissetmeme hakkı bir kusur değildir: insanlığımızın bir yönüdür ve üretim ritmi veya başkalarının beklentileri tarafından silinmemesi gereken bir yöndür. Bu, durumu sıradan seksten daha hassas hale getirir ve ticari bağlamların bu tür risklere daha açık olabileceği doğrudur. Ancak aynı dinamiklerin, trajik bir şekilde, sağlıksız özel bağlamlarda ve etik olmayan davranışların bile eylemin kamusal niteliğiyle sınırlandırıldığı profesyonel pornografiden çok daha ciddi bir şekilde ortaya çıkabileceğini belirtmek de önemlidir. Diğer potansiyel olarak tehlikeli çalışma ortamlarında olduğu gibi, gerçek güvenlik sağlam mevzuata, süreci yönetenlerin zekâsına, empatisine ve etik farkındalığına ve iyi yazılmış sözleşmelere bağlıdır.

Cinsel ifade, tüm insani yakınlık biçimleri gibi, her zaman özgür kalmalı, asla borçlu olunmamalıdır. Hiç kimse, hiçbir koşulda, bedenini sunmak konusunda ahlaki bir yükümlülük hissetmemelidir. Arzuyu göreve dönüştürmek, ruhunu yok etmektir. Elbette, arzu olmasa bile kendini vermeyi seçmek, bir sevgi veya cömertlik eylemi olabilir (insani olarak sorgulanabilir olsa da; peki ya her iki taraf da yalnızca diğerini memnun etmek için sevişirse ne olur? Sonuç, ironik ve paradoksal olarak, hiç kimsenin memnun olmamasıdır). Ancak bu her zaman bir tercih olarak kalmalı, asla bir beklenti olarak kalmamalıdır. Özgün ve özgür olduğunda, hazza zihinsel bir açıklık, yakınlığı kesinlikle zenginleştirebilir, ancak asla yükümlülükle karıştırılmamalıdır. Utanç duymadan iptal edilebilen bir mesleki yükümlülük ile reddetmeyi suçluluk duygusuna dönüştüren bir ahlaki beklenti arasında temel bir etik fark vardır. Ataerkil evlilik modellerinde, hayır demek çoğu zaman sizi "bencil" yapar. Elbette bu, iki alanı aynı kefeye koymak anlamına gelmez. Fakat dürüst olmak gerekirse, duygusal baskı ve ahlaki beklentinin özel ilişkilerde, düzenlenmiş profesyonel bağlamlara göre daha sinsi bir şekilde işlediğini kabul etmeliyiz. Aradaki fark, eylemi reddetmenin ahlaki sonuçlarındadır. Sağlıklı profesyonel bağlamlarda, bir performansçı ahlaki açıdan yetersiz görülmeden istediği an geri çekilebilir. Ekonomik sonuçlar olabilir, ancak kimse onun onurunu sorgulamaz. "Hayır"ı değerini lekelemez. Ve özgürce ifade edilen fantezileri de onu utançla damgalamamalıdır. Kişinin bedenini saklama özgürlüğü ile arzularını açığa vurma özgürlüğü aynı onurun iki yüzüdür. Görev ve beklentilerle şekillenen toksik bir evlilikte, aynı "hayır" suçluluk, duygusal baskı veya sessiz bir hayal kırıklığıyla karşılanabilir. Bedeli maddi değil, ilişkiseldir: sevgi, saygı veya huzur geri çekilebilir. Bir kişi bir hizmet değildir. Özgürlük, ulaşılabilirliğin varsayıldığı yerde biter ve özgürlük nerede biterse onur da orada biter.

Elbette bazıları, ciddi suçların varlığının, doğrudan bir yasağı haklı çıkarmak için yeterli olduğunu savunabilir. Bariz olanı (bu boyutta küresel bir olgunun ciddi sorunlardan etkilenmemiş olduğuna inanmanın makul olmadığını) kabul edecek kadar dürüst ve akli başında olan herkesin, ya en radikal yasakçıların yanında yer alması gerektiğini ya da korkunç bir duyarsızlıkla suçlanması gerektiğini iddia edebilirler. Ancak bu tür bir düşünce, her karmaşık gerçekliği ikili bir mantığa indirger. İleride de tartışacağım gibi, asla unutulmaması gereken en az iki gerçek vardır:

i) Birincisi, son derece ciddi suçlar, ne yazık ki, en asil kabul edilenlerde bile, her insan alanında mevcuttur. Resmî rıza ile gerçek, kısıtlanmamış özgürlük arasındaki gerilim, yalnızca pornografiye özgü bir sorun değildir: Evlilik de dahil olmak üzere, duygusal baskının, sosyal beklentilerin veya maddi bağımlılığın bir kişinin seçimlerini derinden etkileyebileceği birçok alanda ortaya çıkabilir. Ancak evliliği patolojik durumları nedeniyle yasaklamıyoruz. Önemi kabul ediyor ve içinde savunmasız olanları korumak için çalışıyoruz. Aynı mantık burada da geçerli olmalıdır.

ii) İkincisi, ciddi sorunların ortaya çıkma olasılığı, birçok insan için yalnızca bir ifade biçimi veya güzellik değil, aynı zamanda inancın bir inanan için olduğu gibi, yaşamın son derece kişisel ve hayati bir boyutunu temsil eden bir şeyin yasaklanmasını haklı çıkaramaz. Her iki durumda da, dışarıdan yargılanamayan mahrem anlam alanlarıyla uğraşıyoruz. Bir inancın meşru olabilmesi için kolektif normlara uymasını talep etmediğimiz gibi, cinsel ifadede de bunu talep etmemeliyiz.

Yasaklama, yukarıda tartışılan sorunları çözmekten çok, tıpkı sergilemenin derin bir varoluşsal ihtiyaç olduğu kişiler için özgürlüğün reddedilmesiyle başlayarak, aynı derecede ciddi başka sorunlar doğurur. Sorunları, onları içeren tüm bağlamı yok ederek ortadan kaldırmak, hastayı öldürerek kanseri "tedavi etmeye" çalışmak veya etik olmayan uygulamaları destekleme riskini ortadan kaldırmak için yemek yemeyi, giyinmeyi veya telefon kullanmayı reddetmek gibidir. Bunun yerine, iyi, özgür ve varoluşa değer olanı korurken kötülüğü ortadan kaldırma olasılığına inanmalıyız. İşte tam da bu gibi durumlarda ayırt etme gücü elzem hale gelir.

Suçlar kınanmalı ve kararlılıkla kovuşturulmalıdır, ancak bu pornografinin yasaklanmasını haklı çıkarmaz. Tarih, doğrudan yasakların talebi ortadan kaldırmadığını göstermektedir. Aksine, talebi yeraltına, istismarın tespit edilmesinin, önlenmesinin veya cezalandırılmasının daha zor olduğu pazarlara iter. Pornografinin bir istisna olacağına inanmak için hiçbir neden yoktur. Elbette bu, düzenlemenin her zaman doğru çözüm olduğu anlamına gelmez. Bazı pazarlar (insan ticareti, çocuk istismarı veya sert uyuşturucular gibi) yasaklanmayı hak eder çünkü neden oldukları zarar içseldir ve denetim yoluyla ortadan kaldırılamaz veya hafifletilemez. Ancak pornografi için durum böyle değildir: özünde zararlı pazarların aksine, adil çalışma koşulları, bilgilendirilmiş onam ve zorunlu sağlık taramaları sağlayarak uygun düzenlemelerle güvenli bir şekilde işleyebilir. Yasallık mükemmelliği garanti etmez, ancak şeffaflık ve izleme sağlar. Açıkça faaliyet gösteren bir sektör gelişebilir, iyileşebilir ve etik standartlara bağlı kalabilir. Son yıllarda bu konulara gösterilen ilgi önemli ölçüde artmıştır. Ve eğer bu hâlâ yetersiz görülüyorsa, yasakçı haçlı seferlerine girişmek yerine, aktivistlerin, bu hareketin bir parçası olmayı seçenlerin özgürlüğünü reddetmeden, daha katı etik sertifikalar için baskı yapmaları çok daha verimli olacaktır.

Suçlarla ilgili endişeler anlaşılabilir ve meşrudur. Ancak, pornografinin bu nedenle yasaklanması gerektiğini savunmak, kilisenin, içindeki tacizci bireylerin varlığı nedeniyle

lağvedilmesi gerektiğini savunmak kadar saçma olacaktır (ve bu suçların, profesyonel pornografide meydana gelebilecek her şeyden çok daha ciddi olduğu unutulmamalıdır; bunun nedenleri herkes tarafından bilinse de, adını bile anmak istemem). Açıkçası, bu mantıksız ve haksız bir tepki olacaktır. Birçok insan için derin bir değer taşıyan bir şeyi korurken güçlü bir etik denetim talep etmek, mağdurların acısına ihanet etmek değildir; inkâr değil, ayırt etme yeteneğidir: kınanması gerekeni, hâlâ var olmayı hak edenden ayırabilme becerisidir. Aynı şey, tartışmasız insan toplumunun en kutsal kurumu, sevgi ve sefkatin beşiği olan aile için de geçerlidir. Yine de, aile zehirli bir hal aldığı anda, en yıkıcı duygusal ve fiziksel istismara da ortam hazırlayabilir. Bu nedenle aileyi ortadan kaldırmalı mıyız? Elbette hayır. Çünkü milyonlarca yaşam için değerinin muazzam olduğunu ve acının cevabının yıkım değil, adalet olduğunu anlıyoruz. Anlamli ve güzel olanı, ona ihanet edenleri cezalandırmak için yok etmiyoruz. Hâlâ var olmayı hak edenı iyileştirmek, korumak ve yaşatmak için çabalıyoruz.

Reform yapmaktan ziyade iptal eden ve anlamaktan ziyade basitleştiren mantığı izlersek, iş, spor, müzik, eğitim, turizm, oyunlar, gönüllülük veya neredeyse her türlü insan faaliyetini veya kurumunu yasaklamak zorunda kalırdık, çünkü suçlar her bağlamda işlenebilir. İnsanlığın en asil faaliyetlerinden biri olan hayırseverlik bile ciddi skandallara karışmıştır. Haiti'deki Oxfam skandalını düşünün; bazı insani yardım çalışanları güçlerini savunmasız kadınları sömürmek için kötüye kullanmıştı. Bu nedenle hayırseverliği yasaklamalı mıyız? Hayır, elbette hayır. Sorun hayırseverliğin kendisi değil, içindeki savunmasız bireyleri avlayan kişilerdir.

Aynı mantık pornografi için de geçerlidir: Sektörde net düzenlemelere duyulan ihtiyaç, yasaklamanın bir nedeni değil, tıpkı diğer alanlarda olduğu gibi, ilgililerin korunmasını sağlamanın bir yoludur. Dahası, olgunun ölçeği istismarın asla gerçekleşmediğine inanmayı mantıksız kıldığı gibi, bu sektörde suistimalin, çeşitli istismar biçimlerinin, genellikle kapalı kapılar ardında ve kamuoyunun denetiminden uzakta, tam da bu ortamların saygın ve tartışmasız kabul edilmesi nedeniyle gizli kalan şekillerde gerçekleştiği geleneksel işyerlerinden daha yaygın olduğunu varsaymak için de hiçbir neden yoktur.

Şu anda binlerce insan, uygun güvenlik önlemleri olmadan şantiyelerde çalışıyor ve bu durum her yıl binlerce ölüme yol açıyor. Yine de, hem toplumsal değerini hem de düzenlemeler yoluyla güvenliğini iyileştirme olasılığını kabul ettiğimiz için inşaatın yasaklanmasını talep etmiyoruz. Riskleri karşılaştırılabilir olmayan pornografi neden daha tehlikeliymiş gibi ele alınmalı?

Bazı zararlar yasaya yazılmamıştır. Tüm yaralar suç değildir, ancak yine de yaradırlar. Yani önemlidirler. Pornografi içinde zehirli ortamlar var mıdır? Kaçınılmaz olarak, bir yerlerde cevap her zaman evettir. Bu büyüklükteki hiçbir insan alanı bu tür sorunlardan tamamen arınmış olamaz. Ama bu, cinsel ifadenin tüm alanını kınamak için bir sebep değil. Bazılarının pornografiyi arzuyu keşfetmek için değil de onu yok etmek için kullanması riski

var mı? Evet, elbette var. Dünya, anlamadıklarına zarar veren insanlarla dolu. Çok dikkatli olun: bu bir sahnenin ne kadar açık olduğu ya da fantezinin ne kadar yoğun olduğu meselesi değil. Bir kadın derin arzularını, en cesur, en çılgın olanları bile özgürce ifade etmeyi seçtiğinde, önemli olan bunların ona ait olmasıdır, zorlanmış olması değil. Ve bu özgürlük her şeyi kapsar: Kişinin cinselliğini cesurca benimseme ya da tamamen reddetme hakkı. Her iki seçim de (ve ikisi arasındaki her şey) meşrudur. Özgürlüğü, cinselliğini yaşayıp yaşamayacağına ve nasıl yaşayacağına karar vermedeki kendi kaderini tayin hakkı, mutluluğu: fark yaratan bunlardır. (Ve bu gerçek, pornografinin çok ötesine uzanır.) Nihayetinde, tıpkı bazı insanlar onu zehirli bir şeye dönüştürdüğü için (teknik olarak suç işlemeyen) evliliği yasaklamadığımız gibi, bazıları onu kötüye kullandığı veya onu salt bir para kazanma makinesine indirgediği, bir kişinin en derin benliğini onurlandırabilecek bir şeyi içi boş, ruhsuz, anlamdan yoksun, ortaya çıkarması gereken güzelliğe kör bir şeye dönüştürdüğü için de pornografiyi yasaklamamalıyız.

Öte yandan, herhangi bir büyük insan girişiminde istatistiksel olarak kaçınılmaz olan ciddi suistimalin varlığı, olumlu ve derin anlamlı deneyimlerin gerçekliğini ortadan kaldırmaz: sektördeki birçok kişi, sahadan ayrıldıktan sonra bile, maddi çıkarları çok az veya hiç olmadığında bile, kişisel tatminlerinden açıkça bahseder. Formula 1 pilotlarında olduğu gibi, pişmanlıktan değil, belki de ailevi kaygılardan veya diğer kişisel sebeplerden etkilenerek, hayatlarında yeni bir sayfa açmanın zamanı geldiğini hissettikleri için ayrılabilirler. Bu olumlu referanslar, göz ardı edilemeyecek gerçeklerdir. Bazıları bunu pornografiye dair naif veya "romantikleştirilmiş" bir bakış açısı olarak görmezden gelebilir, ancak asıl naiflik, insan arzularının, motivasyonlarının ve özlemlerinin tek ve basit bir anlatıya indirgenebileceği varsayımdır. Pornografideki deneyimi hakkında olumlu konuşan herhangi bir kadının bunu yalnızca maddi kazanç için yaptığı fikri, yanlışlanabilir olmayan bir iddiadır. Karl Popper'ın açıkladığı gibi, deneysel olarak test edilemeyen bir teori bilimsel olarak geçerli değildir. Her olumlu tanıklık otomatik olarak maddi çıkarlardan etkilendiği gerekçesiyle reddediliyorsa, bu teoriyi çürütebilecek hiçbir gözlem mümkün değildir. Bu, her ifadenin eleştirel bir bakış açısıyla kabul edilmesi gerektiği anlamına gelmez, ancak tüm olumlu tanıklıkları ilke olarak a priori reddetmek, rasyonel bir duruş yerine dogmatik bir duruş benimsemek anlamına gelir. Ve anlayışın gerçek düşmanı akıl değil, dogmadır.

Risk konusuna dönersek, motor yarışı, ekstrem dağcılık veya volkanlar ve mağaralar gibi ölümcül ortamlarda bilimsel keşifler gibi sosyal olarak kabul görmüş birçok aktivitenin pornografiden çok daha büyük tehlikeler içerdiğini belirtmekte fayda var. Bu uğraşlar tehlikelidir, ancak toplum bunların kaldırılmasını talep etmez, çünkü tehlike gönüllü ve bilinçlidir. Herkes farklı şekillerde anlam bulur: Bazılarına pervasız veya saçma görünen şey, diğerleri için dolu dolu yaşanmış bir hayattır. Dolayısıyla pornografiye karşı çıkış, genellikle kanıtlanabilir zarardan ziyade, cinsel ifadeye karşı kültürel rahatsızlıktan kaynaklanır. Özgür bir toplumda, rızaya dayalı yetişkin faaliyetlerinin, bazıları bunu riskli veya akılsızca gördüğü için yasaklanmasının hiçbir gerekçesi yoktur. Gerçekten önemseyenler, kısıtlamalar getirmek yerine argümanlar sunmalıdır.

1.2) İzleyenler için tehlikeli mi?

Yaygın bir argüman, pornografinin ruh sağlığı üzerinde etkisi olabileceği yönündedir. Pornografinin, özellikle psikolojik olarak savunmasız bireyler üzerinde olumsuz etkileri olabilse de, toplumda yaygın olarak görülen son derece saldırgan, kaba ve hayal kırıklığına uğramış davranışların en azından kısmen cinsel baskıdan kaynaklanıp kaynaklanmadığını sık sık merak ediyorum. Psikoloji alanında uzman olduğumu iddia etmesem de, karşılanmayan cinsel ihtiyaçların uzun süre devam ederse duygusal dengesizliklere katkıda bulunup bulunamayacağı meşru bir felsefi sorudur. Bu, kesin bir sonuca varmak için değil, felsefi bir asimetriyi vurgulamak içindir: Pornografinin potansiyel zararlarını incelerken, özellikle bu yokluğun utanç veya içselleştirilmiş suçluluk duygusundan kaynaklandığı belirli bağlamlarda, yokluğunun potansiyel psikolojik sonuçlarını nadiren dikkate alırız.

Ancak, pornografi hakkındaki alarmist iddiaların aksine, bakış açımın bir kesinlik değil, bir hipotez olduğunu kabul ediyorum. Ayrıca, amacımın, birçok birey için hiçbir olumsuz sonuç doğurmayabilecek meşru ve kişisel bir tercih olan cinsel perhizin kendisini eleştirmek olmadığını vurgulamakta fayda var. Benim söylemek istediğim, ilişkisi olmayan, fuhuşu reddeden ve rastgele cinsel ilişkiyi arzu edilen veya erişilebilir bir seçenek olarak görmeyen kişiler için pratik alternatiflerin sınırlı olduğudur. Bu gibi durumlarda, seçenekler ya pornografiyi de içerebilen bir tür kendini uyarma ya da cinsel perhiz arasında kalır. Bu, pornografinin yakınlık ihtiyacını karşıladığı anlamına gelmez: karşılamaz. Ancak bazı durumlarda bir basınç valfi işlevi görebilir: biriken gerilimi boşaltmanın ve işlevsel bir iç dengeyi korumanın, baskının aksi takdirde sıkıntıya yol açabileceği psikolojik gerginlikten kaçınmanın bir yolu. Bu bir ideal değil; sadece bir insan gerçeği. Potansiyel zararları tartışacaksa, cinsel perhizin doğası gereği nötr, pornografinin ise doğası gereği zararlı olduğunu varsaymak yerine, bunları adil bir şekilde tartmalıyız ve pornografiye atfedilen risklerin, uzun süreli veya zorla cinsel perhizle ilişkili risklerden gerçekten daha ağır basıp basmadığı sorulmaya değer. Özellikle cinselliğin çarpık algılanması meselesine gelince, pornografinin bazı bireyler, özellikle de eleştirel düşünmeyle mücadele edenler için gerçekçi olmayan beklentiler geliştirme gibi olumsuz etkileri olabileceğini inkâr etmiyorum. Ancak bu, yalnızca pornografiye özgü bir şey değil; sosyal medyadaki mükemmellik kültürünü veya ana akım film ve dizilerdeki idealize edilmiş tasvirleri düşünün. Kesin olarak bildiğimiz şey, sosyal medyanın bağımlılık yarattığı ve çarpık gerçeklik algılarını teşvik ettiğidir. Kimyasal izler, aşı karşıtı hareketler, Dünya'nın düz olduğu tezi veya evrim teorisinin reddi gibi komplo teorilerinin yayılmasını düşünün.

Sosyal medyanın daha sıkı bir şekilde düzenlenmesini savunan hareketler olsa da, çok azı tamamen yasaklamayı öneriyor. Bunun yerine, odak noktası farkındalık yaratmak, sorumluluğu teşvik etmek ve uygun kullanımı sağlamaktır. Doğal olarak, tıpkı alkol ve diğer yetişkinlere yönelik içerikler gibi, pornografi de yalnızca olgun bireyler tarafından

erişilebilir olmalıdır. Küçüklerin buna erişmemesini sağlamak ayrı bir konudur ve herkesin yasaklanmasını değil, düzenlemeyi ilgilendirir.

Bazı bireylerde pornografiye karşı kompulsif bir kullanım geliyor mu? Elbette, tıpkı bilimin televizyon, video oyunları ve hatta ders çalışma, beslenme veya fiziksel egzersiz gibi sağlıklı aktiviteler de dahil olmak üzere diğer eğlence biçimlerinde de olabileceğini gösterdiği gibi. Bilim, ahlaki mücadeleleri meşrulaştırmak için değil, anlamak içindir. Kompulsif davranışlarla mücadele edenler ilaç ve terapi yoluyla yardım almalıdır. Onlar, acıları adına herkesi cezalandıran sansürcü bir devlet değil, bakım, destek ve saygıyı hak ediyorlar. Bu, ne onlar ne de başkaları için ne adil ne de onurlu olur. Ben çok nadiren bira içiyorum ve eşim her Cuma piyangoda iki avro oynuyor. Bazı insanlar alkolizm veya kumar bağımlılığından muzdarip olduğu için ikisi de yasaklanmalı mı? Neden özünde zararsız "kötü alışkanlıklardan" huzur içinde yararlanamayalım? Mesele pornografi, sosyal medya, kumar, akıllı telefon kullanımı, alışveriş veya alkolün kendisi değil, bunlarla hangi bağlamda etkileşime girdikleridir. Bazıları DSÖ'nün otoritesine başvurarak manipülatif bir şekilde itiraz edebilir, ancak bu bir yanıltıcı beyandır. Dünya Sağlık Örgütü pornografinin yasaklanmasını savunmaz. Endişeleri, yetişkinlerin cinsel ifadesini yasaklamak değil, savunmasız kesimleri (özellikle de erişimi kesinlikle yasaklanması gereken küçükleri) korumaktır. Tıpkı akıllı telefonlar gibi, risklerine rağmen son derece değerli olmaya devam eden araçların yasaklanmasını talep etmeden aşırı ekran süresiyle ilgili endişeleri dile getirmesi gibi.

Sonuç olarak, pornografinin olumsuz etkileri olabileceği yadsınamaz olsa da, onu toplumsal bir salgın olarak göstermek, gerçeği çarpıtan büyük bir abartıdır. Çoğu insan için, sıradan koşullarda, zararsız bir eğlence biçimi olarak işlev görür. Bu, herkes için zararsız olduğu anlamına gelmez; ancak diğer yetişkin eğlence türleri gibi, olumsuz sonuçlar olmadan büyük çoğunluk tarafından sorumlu bir şekilde keyifle tüketilebileceği anlamına gelir. Ahlaki paniği körüklemek yerine, tıpkı diğer yetişkin odaklı sektörlerde yaptığımız gibi, sorumlu tüketime odaklanmak daha akılcı bir yaklaşımdır.

2) Pornografinin kaldırılması, mahrem içeriklerin yasadışı yayılmasını engeller mi?

Pornografinin yasaklanması için öne sürülen argümanlardan biri, özel cinsel içeriklerin izinsiz yayılmasına katkıda bulunması olabilir. Bu, yalnızca dikkatimizi değil, aynı zamanda mağdurlarla empati ve sarsılmaz dayanışmamızı da hak eden, son derece rahatsız edici bir konudur. Utanç, tamamen güvenlerini ihlal eden veya bundan beslenenlere aittir, onlara değil. Yalnız değiller, yanlarında duran insanlar var. Onlara şunu söylemek isterim: Bugün dayanılmaz geliyorsa, dayanın. Siz bu acıdan daha fazlasısınız. Sevgiye, saygıya ve adalete layıksınız. Size yapılanlarla tanımlanmıyorsunuz. Ancak, bu sorunun yasal pornografiyi yasaklayarak (böylece cinsel ifade ve teşhiri tatmin edici bulanların özgürlüğünü kısıtlayarak) çözülebileceği fikri birçok nedenden dolayı hatalıdır (erkekler de mağdur

olabilse de, damgalanma ve sonuçlar genellikle kadınlar için daha ağırdır: bu nedenle, aşağıda açıklık sağlamak adına kadın vakasına değineceğim).

Baskıcı ve dolayısıyla pornografi karşıtı bir devlette (faşist, komünist, teokratik vb.) bir kadının rızası olmadan kendisine ait mahrem bir videonun paylaşıldığını bildirdiğini düşünelim: Korunacak mı yoksa "ahlaksız eylemler" nedeniyle zulüm görme riskiyle mi karşı karşıya kalacak? Düzenlemelerin olduğu ülkelerde, videoların yasadışı dağıtımını bildirmek ve cezalandırmak için yasal araçlar mevcuttur. Ancak yasakçı ülkelerde, mağdurlar adalet arayışında engellerle karşılaşabilir; çünkü cinsel içerik tartışmak damgalanabilir veya hatta suç sayılabilir ve bu da onları istismarları bildirmekten caydırabilir.

Bazıları, pornografinin yasak olduğu ülkelerde, teoride rıza olmadan paylaşılacak mahrem videoların olmayacağı için bu sorunun daha az yaygın olduğunu iddia edebilir. Ancak bu argüman en az iki nedenden dolayı son derece hatalıdır.

Birincisi, pornografinin yasal ve yaygın olarak erişilebilir olduğu ülkelerde bile, rızaya dayalı olmayan mahrem içeriklerin dağıtımı veya aranması çok ciddi bir suçtur ve mağdurları korumayı ve suçluları ceza hukuku kapsamında yargılamayı amaçlayan özel yasalarla kovuşturulmaktadır. Bu korumaların güçlendirilmesi ve uygulanmasının sağlanması, sarsılmaz desteğe layık asil bir davadır.

İkincisi, saçma bir şekilde, yasakçı ülkelerde mahrem bir videonun daha az kolay yayıldığını varsaysak bile, bu hiçbir şeyi değiştirmez: Eğer bedel, mağduru susturmak veya cinselliğini suç saymaksa, yayılımı azaltmak hiçbir şey ifade etmez. Dahası, yasadışı yayılımın en ciddi zararı illa ki büyük ölçekte meydana gelmez; tanıdıklar arasında da meydana gelebilir ve derin ve haksız acılara yol açabilir; üstelik bu, erişilebilir pornografi miktarından bağımsızdır. Bu acı, cinselliğin güçlü bir şekilde damgalandığı durumlarda daha da yıkıcı olabilir: özellikle de cinselliğin tabu ve pornonun yasak olduğu ülkelerde, mağdur için misilleme riski daha da yüksektir, çünkü mağdur sadece iradesi dışında teşhir edilmekle kalmaz, aynı zamanda toplumsal olarak kabul edilemez görülen bir eylemden dolayı suçlu olarak damgalanır. Bu durumlarda, mağdurun kendini savunmasının hiçbir yolu yoktur; videoyu yayan kişiler ise cezasız kalır, hatta kadınları erkeklerden daha fazla kınayan toplumsal ikiyüzlülükte destek bulurlar.

3) Pornografi aşağılayıcı mıdır?

Bu eleştiri oldukça tartışmalı bir varsayıma dayanıyor: Neyin "aşağılayıcı" olduğuna kim ve kimin için karar veriyor? Burada tüm değerleri görecelileştirmek istemiyorum. Aksine, temel bir etik noktayı vurgulamak istiyorum: Bir yetişkin cinsel bir ifadeye geçerli ve bilinçli bir şekilde rıza gösterdiğinde ve bundan utanç veya zarar hissetmediğinde,

kendimize bunu "aşağılayıcı" olarak nitelendirmenin eylemin kendisinin bir yansıması mı yoksa ona yansıtılan dışsal bir ahlaki yargı mı olduğunu sormalıyız.

Bir zamanlar Flaubert'in Madame Bovary'si bile müstehcenlik gerekçesiyle dava edilmişti. Ve uzun bir süre, Michelangelo'nun Sistine Şapeli'ndeki freskleri bile çıplaklıkları nedeniyle skandal olarak kabul edildi. "Aşağılayıcı" olarak kabul edilen şey her zaman nesnel bir gerçeklikten ziyade büyük ölçüde kültürel bir algı meselesi olmuştur. Tiyatro da uzun süre itibarsız olarak görüldü; bugün hayal etmesi zor bir şekilde. Aynı şey iş için de söylenebilir: Birçok eski toplumda, bugün asil ve onurlu bir uğraş olarak gördüğümüz şey bir zamanlar utanılacak bir şey olarak görülüyordu. Nişanlılar'ın 4. bölümünde Alessandro Manzoni, yaşlanınca "bu dünyada bir şeyler yaparak geçirdiği onca zamandan" utanan bir tüccarın hikâyesini anlatır ve her zamanki zekâsı ve ince mizahıyla "satmanın satın almaktan daha saçma olmadığını" söyler; bu da toplum için gerekli bir faaliyeti aşağılayıcı olarak görmenin ne kadar saçma olduğunu vurgular.

3.1) Kimin için aşağılayıcı?

Bir yetişkinin gönüllü olarak yaptığı bir şeyi "aşağılayıcı" olarak etiketlemek, nesnel bir gerçeklikten ziyade, kişisel duyguların dışa yansıtılmasından ibarettir. Kabul ediyorum: Şahsen birçok reality şovunu, hem katılanların onuru hem de zekâsı açısından aşağılayıcı buluyorum, ancak bunun yasal bir kaygı değil, bir zevk meselesi olduğunu kabul ediyorum. Başkaları da bunlardan keyif alıyor ve bu yeterli. Elbette, bu tür programların yasal olarak yasaklanmasının kişisel özgürlüğün açık bir ihlali olacağı konusunda hepimiz hemfikiriz.

Öte yandan, iddia pornografinin izleyici için aşağılayıcı olduğu yönündeyse, o zaman seks izlemeyi spor, film veya belgesel izlemekten daha aşağılayıcı kılan şey nedir?

Pornografi çekmenin aşağılayıcı olduğu iddia edilebilir. Ancak, bir kişi bir şeyi olumlu ve tatmin edici olarak deneyimliyorsa, geleneksel toplumsal kurallara uymadığı için onu eleştirmek için hiçbir sebep yoktur. Pornografi, müstehcen konuşmalar içerebilir veya kontrol ve teslimiyetin rızaya dayalı ve zevkli keşfi gibi dinamikleri içerebilir. Ancak bunlar, onları temelde zorlamadan ayıran karşılıklı rıza ve kişisel özerklikle tanımlanan bir alanda gerçekleşir. Bir tecavüzcünün hasta zihnini heyecanlandıran baskıyla hiçbir ilgileri yoktur. Temel fark rızadır: Cinsel bir dinamiği çekici kılan şey, *tam olarak* her iki tarafça da özgürce seçilip keyif alınmasıdır; hiçbir şey herhangi bir istismardan daha farklı olamaz. Ayrıca, bazı bireylerin şiddet veya acıya değil, güvene, psikolojik teslimiyete ve kontrol ve kırılganlık rollerini keşfetmenin ortak keyfine dayanan rızaya dayalı tahakküm ve teslimiyet dinamiklerinde derin bir tatmin bulduklarını belirtmekte fayda var. Bu da, özgürce seçilip karşılıklı olarak keyif alındığı sürece geçerli ve anlamlı bir cinsel ifade biçimidir. Etik açıdan sağlam olmak için, bu dinamikler derin bir duygusal uyuma dayanmalı ve ilgili kişilerin içsel gerçekleriyle örtüştüğü için seçilmelidir. Bu tür deneyimleri "aşağılayıcı" olarak etiketlemek, insan cinselliğinin çeşitliliğini göz ardı eder ve kişinin kişisel

rahatsızlığını başkalarına yansıtma riskini taşır. Bu çeşitlilik yalnızca cesur ifadeleri değil, aynı zamanda sessizliği de içerir. Bazı insanlar cinselliğe yönelerek özerkliklerini ifade eder; bazıları ise ondan uzaklaşarak. Hiçbir özgürlük biçimi diğerinden daha meşru değildir. Vazgeçmek baskı değildir ve ilgisizlik de başarısızlık değildir. Evet deme özgürlüğü, sadece bir an için değil, belki de tüm bir yaşam için hayır deme özgürlüğü olmadan hiçbir şey ifade etmez. Dahası, pornografi illa ki cesur dinamikleri kapsamaz. En yumuşak ve en romantik erotik biçimlerden daha açık performanslara kadar uzanan geniş bir ifade yelpazesini kapsar. Tıpkı cinselliği deneyimlemenin tek bir yolu olmadığı gibi, pornografinin de tek bir tanımı yoktur. Önemli olan, tüm biçimlerin rızaya ve kişisel tercihe dayanmasıdır. Cinsel bir deneyim yetişkinler arasında bilinçli olarak seçilip güvenli bir şekilde yaşanıyorsa, aşağılayıcı olarak kabul edilip edilmemesi kişisel bir bakış açısı meselesidir, yasaklama gerekçesi değil. Birinin "Hayır, sırf ben sevmiyorum diye sen de bundan bu şekilde zevk almamalısın" diye dikte etmesi gülünçtür. Sonuç olarak, bu ilke diğer tüm insani aktiviteler için de geçerlidir: ve aşırı dağcılıkla karşılaştırmayı yine çok ilginç buluyorum: bazıları bunu son derece tatmin edici bulurken, bazıları için tam bir kabus olurdu. İlkinin bu deneyimden mahrum bırakmak, ikincisini yaşamaya zorlamak kadar ciddi bir suç olurdu.

Ayrıca, pornografiye şüpheyile yaklaşan veya kişisel olarak kayıtsız olanların bile, muhtemelen hepsinin çirkin, ruhsuz veya aşağılayıcı olmadığını kabul edeceklerini varsaymanın mantıksız olmadığını da göz önünde bulundurmak gerekir. Mevcut içeriğin neredeyse tamamını bir kenara bıraksak bile, çoğu insanın geniş ve çeşitli bir yelpazeye maruz kaldığında, kendilerine hitap eden en az birkaç eser bulamayacağına inanmak zor. "İkiyüzlü" oldukları için değil, erotik hayal gücü müzik veya şiir kadar çeşitli ve karmaşık olduğu için. "Yasaklıyorum çünkü hoşlanmıyorum" diyen yasakçı mantığı (etik açıdan savunulamaz bir mantık) absürt bir şekilde kabul etsek bile, toptan bir yasağın ardındaki örtük kıyas yine de çökecektir.

3.2) Ahlaki Çifte Standart

Aslında, pornografinin aşağılayıcı olduğu fikri, genellikle kadın cinselliğini her zaman kontrol edilmesi ve sınırlandırılması gereken bir şey olarak gören uzun bir kültürel geleneğin yansımasıdır. Porno izleyen kadınların genellikle kötü yargılanması, erkeklerin ise çok daha az kötü yargılanması, hatta takdir edilmesi tesadüf değildir. Bu, birçok partneri olan bir erkeği övüp aynı davranıştan dolayı bir kadını kınamaya yol açan örüntünün aynısıdır. Ancak sorun toplumsal damgalamaysa, çözüm pornografiyi yasaklamak değil, onu çevreleyen zihniyeti değiştirmektir. Kadınları aşağılayan pornografi değil, kadınlara cinsel tercihleri nedeniyle ahlaki bir yük yükleyen toplumsal normlardır. Bu yargılama bir tür cinsel baskıdır. Bu tür bir kınama sadece adaletsiz olmakla kalmaz, aynı zamanda gerçek Hristiyan ahlakının desteklediği adalet ve yargılamama ilkeleriyle de temelden bağdaşmaz.

Ancak bir kadının pornografi "yapmaması gerektiği" iddiasının ardında, istemediği için değil, başkalarının ona layık olmadığını söylediği için daha da rahatsız edici bir şey var. Bu

tür bir akıl yürütme koruyucu değil, cinsiyetçi ve nihayetinde insanlıktan çıkarıcıdır. Kadınların onurlarını neyin onurlandırıp neyin onurlandırmayacağına kendilerinin karar veremeyeceği varsayımına dayanır. Bir kadına, ahlaki zevkinize aykırı olduğu için "pornografi yapamazsın" demek, ona "toplum içinde konuşamazsın" veya "evde kalıp yemek yapmalısın" demekten farksızdır.

Bu, onun ruhunu korumakla ilgili değil, iradesini denetlemekle ilgilidir. Birinin kendi onurunu tanımlama hakkını reddetmek, rızaya dayalı herhangi bir eylemden daha derin bir nesneleştirme biçimidir. "Sen kendin olamazsın, çünkü kim olman gerektiğine çoktan karar verdik" diyor. Ve birini olduğu gibi olma hakkını reddederek koruyormuş gibi yapmaktan daha acımasız ve daha kibirli bir hakaret yoktur. Kadınlar adına konuştuğumu iddia etmiyorum, sadece yargılananların yanında duruyorum ve onurlarını onaylıyorum.

Unutmamalıyız ki, damgalama sadece pornografiyi meslek olarak seçenleri hedef almaz. Aynı zamanda, belki de daha da acımasızca, bir zamanlar merak, arzu, özgürlük duygusu veya hatta sadece kolay para kazanmak için pornografiyi keşfedenleri de etkiler ve zamanla, bu seçimin onlarda bir iz bırakıp bırakmadığını merak ederek şüphe duymaya başlamış olabilirler. Bu kadınlara, elimden gelen tüm nezaket ve güçle şunu söylemek istiyorum: Hiçbir şey kaybetmediniz. Onurunuzu değil. Sevilme hakkınızı değil. Saygı dolu gözlerle, gerçek ve şefkatli bir sevgiyle görülme yeteneğinizi değil. Sizde hiçbir sorun yok, ne o zaman ne de şimdi. Sizi anlamadan yargılayanlar... Sadece kendi sınırlarını açığa vuruyorlar, seninkileri değil. Tutkuyla, saygıyla, şiirsellikle seilmeyi hak ediyorsun. Yaptıklarına "rağmen" değil, özellikle de sahip olduğun cesaret sayesinde. Çünkü kendini göstermek, dünyaya utanmadan "ben buyum" demek, sadece tenini ortaya dökmek değil, ruhunu da açığa çıkarmaktır. Ve bu da son derece insani ve son derece değerli bir şeydir. Bu, böyle bir seçimin hafife alınması gerektiği anlamına gelmez. Daha önce de söylediğim gibi, "Sorun toplumsal damgalamaysa, çözüm pornografiyi yasaklamak değil, onu çevreleyen zihniyeti değiştirmektir", ancak bu hedef hâlâ çok uzakta ve asla tam olarak gerçekleştirilemeyebilir. Damgalama vardır ve eğer kişi onu hafife alamayacak kadar kırılgan hissediyorsa, onu görmezden gelmenin akıllıca olduğunu düşünmüyorum. Ancak bunun, bu deneyimi yaşamış bir kişinin değeriyle hiçbir ilgisi yoktur.

3.3) Başkalarının özgürlüğünden korkmak

Şahsen, çoğu insan gibi, duygusal ve cinsel olarak tek eşliyim ve özel hayatımı farklı yaşamakla ilgilenmiyorum. Ancak bu, benimkilerden farklı seçimler yapanlardan (örneğin, pornografiyi karakterize eden rastgele cinsel ilişki veya teşhircilik seçimleri) kendimi üstün hissetmemi sağlamaz; tıpkı ekstrem sporlar yapan veya benim yapmayacağım tutkulara kendini adayan birinden kendimi daha iyi hissetmeyeceğim gibi. Gerçekten önemli olan tek kriter, dahil olanların gönüllü ve bilinçli rızasıdır. Cinselliklerini benden farklı yaşayanlara neden "Ben doğrudum, sen yanlışsın" diyeyim? Böyle bir duruşu hangi nesnel ilke haklı çıkarır? Hangi anlamda ahlaki olarak üstünüm? Gerçek aşk, cinsel ifadeyle tehdit edilmez,

özellikle de seks ve aşkın, sıklıkla bir araya gelseler de, aynı şey olmadığı anlaşıldığında. İnsan arzu duymadan duygusal bir bağlılık, duygusal bir bağlılık olmadan da arzu hissedebilir. Bu, insan doğasının bir kusuru değil. Zenginliğinin bir parçasıdır. Ayrıca erkekler ve kadınlar arasında, ya da eşcinsel bireyler söz konusu olduğunda aynı cinsiyetten insanlar arasında derin bir dostluğun mümkün olduğuna kesinlikle inanıyorum. İnsanların her türlü şefkati ya da yakınlığı cinselleştirme ihtiyacı hissetmeleri beni üzüyor, sanki tek duygusal dilimiz erotikmiş gibi. Sadece mevcudiyet, sadakat ve diğeri için orada olmanın sessiz sevincini isteyen bağlarda muazzam bir güzellik vardır. Bu kısa konudan sapmanın yersiz olduğuna inanıyorum. Felsefi düşünce aynı zamanda görünüşte farklı temalar arasındaki derin bağlantıları fark etmek anlamına da gelir. Cinsel özgürlük aynı zamanda cinsel ilişkiye girmeme özgürlüğünü, derin, erotik olmayan bağlar geliştirme özgürlüğünü, önceden belirlenmiş kalıplar olmadan duygusal ilişkiler yaşama özgürlüğünü de içerir. Burada, belirli bağlantıların cinselleştirilmesi ya da kategorize edilmesi gerektiği fikrine meydan okumak istedim. Bu aslında pornografiyi yasaklama dürtüsünün altında yatan dürtünün ta kendisidir: etiketleme, kategorize etme ve kontrol etme takıntısı. Başka bir deyişle, bu düşünceler kişisel de olsalar, son derece önemlidir, çünkü başkalarının özgürlüğüne saygı duyma yeteneğimiz, insan ilişkilerinin çeşitliliğini anlama yeteneğimizle başlar. İnsan deneyiminin bu zenginliği, bize yargılayacak konumda olmadığımızı hatırlatmalıdır.

Bir kişi gönüllü olarak pornografi yapmayı seçerse, işinden tatmin olursa ve zarar görmezse, asıl soru, bunu yargılama yetkisinin başkasında olup olmadığıdır. Bunun "aşağılayıcı" olduğunu kim söyleyebilir? Ahlakı kişisel rahatsızlığa dayalı olarak yasalaştırmaya çalışmak, otoriter bir zihniyete tehlikeli bir şekilde yaklaşır ve bireysel özgürlük ve devletin özel hayat üzerindeki kontrolü hakkında daha geniş felsefi endişeleri gündeme getirir.

John Stuart Mill'in Özgürlük Üzerine adlı eserinde güzel bir şekilde ifade ettiği gibi:

> Bir kişinin davranışının herhangi bir kısmı başkalarının çıkarlarını olumsuz yönde etkilediği anda, toplum onun üzerinde yargı yetkisine sahip olur ve buna müdahale ederek genel refahın sağlanıp sağlanmayacağı sorusu tartışmaya açılır. Ancak bir kişinin davranışları kendisinden başka kimsenin çıkarlarını etkilemediğinde veya istemedikçe onları etkilemek zorunda olmadığına (ilgili tüm kişiler reşit ve normal düzeyde anlayışa sahip olduğunda), böyle bir soruyu gündeme getirmeye yer yoktur. Tüm bu durumlarda, eylemi gerçekleştirmek ve sonuçlarına katlanmak için yasal ve sosyal açıdan tam bir özgürlük olmalıdır.

Benzer tartışmalar bireysel özerkliğin diğer alanlarında da ortaya çıkar. Ötanaziye ele alalım: Bilgili ve rızası olan bir bireyin acısına son verme hakkı reddedilmeli mi? Ya da nispeten yakın zamana kadar, günümüzde pornografiye karşı yöneltilenlere benzer ahlaki argümanlara dayanarak kısıtlanan eşcinselliği ele alalım. Dünyanın bazı bölgelerinde, çoğunlukla heteroseksüel erkekler tarafından (birçok durumda kadınlar daha hoşgörülü

olma eğilimindedir ve kültürel olarak geri kalmış ülkelerde zaten nadiren iktidar pozisyonlarına gelirler) hâlâ yasaklanmıştır; onlar, tam da heteroseksüel erkek oldukları için, izin verilen tek yakınlık biçiminin erkeklerle olan bir dünyada sıkışıp kalmanın ne kadar acı verici olacağını anlarlar. Ve yine de, bu anlayışa rağmen, lezbiyen kadınlara tam da bunu dayatma hakkına sahip olduklarını düşünüyorlar ve onların kendi doğalarını takip etme ve özgürce sevmeye haklarını ellerinden alıyorlar. Cehaletten değil, kendilerinin asla katlanamayacakları bir şeyi başkalarına dayatma isteğinden. Pornografide olduğu gibi, tüm bu vakalar da diğer insanların özgürlüğüne dair aynı temel korkuyu ve farklı olanı kontrol etme saplantısını ortaya koyuyor.

Ancak eşcinsel özgürlüğünün savunulması tam da bu kadar önemli olduğu için, bu özgürlüğün kendini yüceltmek için sömürülmesinin yarattığı risklerin de farkında olmak gerekir. Son yıllarda, bazı Batı ülkelerinde, cinsel azınlıkları savunma kisvesi altında, savunduklarını iddia ettikleri kişilerin gerçek refahından ziyade ahlaki üstünlüklerini sergilemekle daha fazla ilgilenen bireylerin sayısının arttığına tanık olduk. Genellikle erdemden ziyade kibirle hareket eden bu dinamikler, kamuoyunu yabancılaştırabilir, kültürel yorgunluk yaratabilir ve hatta ideolojik mücadelelerde utanç, yanlış temsil veya sembollere indirgenmişlik hissedebilecek eşcinsellerin hayatlarını zorlaştırabilir. Benzer bir olgu, bazı seslerin adalet değil, ilgi odağı olmayı aradığı ırkçılık karşıtı aktivizmde de gözlemlenebilir. Onur ve eşitlik mücadelesi, ego tarafından araçsallaştırılmaktan daha iyisini hak ediyor. Alessandro Manzoni'nin bir zamanlar belirttiği gibi (Nişanlılar, 13. bölüm), en ateşli destekçilerin bile bir engel haline geldiği sıklıkla görülür.

Hâlâ geçerliliğini koruyan bir gerçek: En ateşli destekçiler, alçakgönüllülük ve ölçülülükten yoksun olduklarında, hizmet etmeyi amaçladıkları davaya çoğu zaman engel teşkil edebilirler.

4) Pornografi insanları nesneleştirir mi?

Bazı bireylerin rızaya dayalı ve samimi bir çerçevede erotik olarak nesneleştirilmekte gerçek bir cinsel tatmin bulabileceğini kabul etmek önemli olsa da, nesneleştirme terimi genellikle olumsuz bir anlamda, irade, onur veya insanlık kaybını ima etmek için kullanılır. Ancak bunlar temelde farklı kavramlardır. Özgürce seçildiğinde ve karşılıklı saygıyla deneyimlendiğinde erotik nesneleştirme, insanlıktan çıkarmayla aynı şey değildir. İlki geçerli bir kişisel ifade biçimi olabilir; ikincisi ise benliğin ihlalidir.

Peki pornografide nesneleştirmeden bahsettiğimizde, gerçekten ikincisinden mi bahsediyoruz? Yetişkin ve rızası olan bir kişi porno yapmaya karar verirse, "bir nesneye indirgendiğini" kim söyleyebilir? Bu mantık geçerli olsaydı, bir modelin estetiği nedeniyle takdir edildiği için nesneleştirildiğini veya bir sporcunun değerinin fiziksel performansla bağlantılı olduğu için nesneleştirildiğini söylememiz gerekirdi. Ancak kimse bu itirazları dile getirmiyor, çünkü bir kişinin değerinin asla tek bir boyuta indirgenmediği açıktır.

Dahası, pornografi onu uygulayanların kişiliğini ortadan kaldırmaz. Peki, neden kişinin bireyselliğini ifade etmenin bir yolu olmasın?

"Bir nesne olarak görölmek" ifadesi başlı başına sorunludur. Bir porno oyuncusu bir manken veya boş bir kabuk olarak görölmek: Sahneye anlam veren ve onu erotik kılan şey, tam da onun canlı, mevcut ve farkında olmasıdır. Arzuyu uyandıran şey öznenin yokluğu değil, tam da bilinçli varlığı, bakışın ardındaki farkındalık, kendini gösterme eyleminin bilinçli eylemidir. Bir nesneye indirgenmez; belirli estetik kodlarla oynamayı seçen bir öznedir. Ve bu bilinçli tercih, erotik gösteriyi insanlıktan çıkarmadan ayıran şeydir. İşte tam da bu yüzden, yapay zekâ tarafından üretilen pornografi, ne kadar gerçekçi olursa olsun, gerçek pornografiyle aynı değere sahip olamaz. Bunlar sadece imgeler değil, insan varlığının, görölmeyi seçen bilinçli bireylerin ifadeleridir. Pornografide yapay zekânın kullanımı etrafında yakında ortaya çıkacak etik ve duygusal ikilemler, sanatçıların nesne olarak değil, bilinçli bireyler olarak algılandığının bir başka kanıtıdır. Eğer gerçekten salt araçlar olarak görölselerdi, pornografi yapay kopyalara dönüşürdü. Bunun asla olmayacağından kesinlikle şüpheliyim. Yapay olarak üretilen figüratif sanat birçok başka alanda etkili olabilir, ancak tam da pornografide insan unsurunun yerini alamamaktadır. İnsanların genellikle değiştirilebilir araçlar olarak görüldüğü sektörler vardır: fabrikalarda, ofislerde, müşteri hizmetlerinde. Elbette, otomasyonda özünde yanlış bir şey yoktur: İnsan emeğinin makinelerle değiştirilmesi genellikle bir ilerleme göstergesidir, etik bir başarısızlık değil. Ancak bunun neyi ortaya çıkardığını görmeliyiz. Bir makine işi daha verimli bir şekilde yapabildiğinde, insan, sanki varlığının içsel bir değeri yokmuş gibi, ahlaki bir tereddüt olmadan göz ardı edilir. Gerçek nesneleştirme tam da böyle bir şeydir. Paradoksal olarak, insan varlığının yerini tam da pornografi (insanları nesnelere indirgemekle suçlanan alan) alır. Ve bu gözlem, oyuncuların nesne olarak görüldüğü iddiasının yanlışlığını vurgular: Eğer gerçekten öyle olsalardı, yapay zekâ kopyaları fazlasıyla yeterli olurdu. Başka bir deyişle, nesneleştirmeye dair daha büyük bir suçlamanın olduğu yerde, aslında insanın yeri doldurulamazlığı daha fazla kabul görür.

Gerçekte, pornografiyi "nesneleştirmekle" suçlayanlar bunu genellikle kadın cinselliğini damgalamak için yaparlar. Neden bedenini göstermeyi seçen bir kadın "bir nesneye indirgenirken", onu saklayanlar "saygın" kabul ediliyor? Bu zihniyet kadınları korumaz, onları çocuklaştırır. Gerçek saygı, onlara ne yapıp ne yapamayacaklarını söylemekte değil, kendi kararlarını verme yeteneklerini kabul etmekte yatar. Porno çekmek veya rahibe olmak hem meşru hem de son derece saygın seçimlerdir. Birine saygı duyup diğerine saygı duymayan insanların olması nefret uyandırıcıdır. Her ikisi de birer öz tanımlama biçimidir ve özgürce seçildikleri sürece hiçbirisi daha az veya daha çok asil değildir.

Bazıları pornografiyi insanı bir nesneye indirgemekle suçlamak için Kant'a başvurur. Ancak bu argümandaki kusuru ortaya koyan şey, tam da onun en asil ilkesidir; her insana bir amaç olarak davranmamızı ve asla bir araç olarak görmememizi emreden ilkesidir. Kişi, kendisinin tam olarak farkında olarak, hayatının amaçlarından birinin teşhir olduğunu

hissederse, bir nesne değildir: Kendi bedeni ve cinselliği hakkında kararlar alan bir bireydir. Bu kişiye ahlaki saygı duymak, bu seçimi bastırmak değil, onurlandırmak anlamına gelir. Kendilerine ait olarak tanımadıkları baskın bir toplumsal cinsellik modelini desteklemek adına bu özgürlüğü reddetmek, onları kendi başlarına birer amaç olarak değil, paylaşmadıkları bir amaca (yani kolektif ve ahlaki bir cinsellik anlayışını korumaya) ulaşmak için birer araç olarak görmek anlamına gelir. Ve bu, evet, gerçekten nesneleştirmek anlamına gelir.

Bazıları, özerklik ve rıza tanısa bile, pornografinin genellikle bir tür nesneleştirme içerdiğini ve bunun tek başına Kant'ın bir kişiye asla yalnızca bir araç olarak davranmama ilkesiyle çelişeceğini ileri sürebilir. Ancak bu bakış açısı son derece tartışmalıdır. Kendilerinin tamamen farkında olan bir yetişkinin pornografiyle uğraşmasına izin verdiğimizde, onları istemedikleri bir şeyi yapmaya zorlamıyor veya kandırmıyoruz; bir ihtiyacını gidermelerine, kendileri için önemli olan bir kendini ifade etme biçimini benimsemelerine izin veriyoruz. Bir kişi, nesnelleştirmeye erotik bir oyun oynasa bile, bilinçli olarak başkalarının bakışlarına kendini sunmaya karar verdiğinde, bir araca indirgenmiyor. Bir amaç seçiyor; bir eylemlilik sergiliyor. Bu gibi durumlarda beden bir dile, bir ifade biçimine, hatta kültürel veya varoluşsal bir ifadeye dönüşüyor. Gönüllü olarak bir rol üstlenirsem, beni sembolik olarak bir "araç" konumuna yerleştirse bile, bir özne olarak kalıyorum. O anın yaratıcısıyım. Kant'ın buyruğunu erotik rollere veya teatrallığe bir yasak olarak değil, özellikle de özgürlükleri alışılmadık ama etik açıdan zararsız biçimler aldığında, kişinin egemenliğine saygı duyma çağrısı olarak görüyorum. Kısacası, şarkıcıların veya dansçıların yaptığı gibi arzulanmak veya haz sunmak, bir nesne olmakla aynı şey değildir.

Tarihi Kant'ı 21. yüzyıla getirip ona pornografi hakkında ne düşündüğünü sorsaydık, büyük ihtimalle dehşete düşerdi (ve aynı şeyin Mill için de geçerli olabileceğini göz ardı edemem). Bu tepki, ahlaki felsefesinin temel ilkelerinden değil, döneminin kültürel ve cinsel normlarından etkilenirdi. Bu nedenle, temel etik fikirlerini günümüz bağlamına uygulamanın bazen kişisel yargılarından ayrılmayı gerektirebileceğini savunuyorum. Zorluk, Kant'ın sonuçlarını takip etmek değil, onun ahlaki yöntemine sadık kalmaktır: Kişileri amaçlar olarak ele almak ve yalnızca evrensel yasalar olarak isteyebileceğimiz ilkelere göre hareket etmek. Her insanda var olan tüm çelişkilere rağmen, Kant'ın bir anlamda Mill'den onlarca yıl önce bile geldiğine inanıyorum. ("Eski bir söz üzerine: Teoride doğru olabilir ama pratikte işe yaramaz") şöyle yazmıştı:

> Hiç kimse beni kendi istediği gibi, başkasının refah anlayışına göre mutlu olmaya zorlayamaz. Bunun yerine, herkes kendi mutluluğunun peşinden, kendisine en uygun görünen şekilde gidebilir; yeter ki başkalarının benzer amaçlar peşinde koşma özgürlüğünü, yani olası bir evrensel yasa altında her insanın özgürlüğüyle bir arada var olabilecek her şeyi yapma hakkını ihlal etmesin.

Elbette, Kant'ın cinsellik hakkındaki görüşleri karmaşıktı ve benim alanım felsefe değil, fizik; ben sadece onun temel ilkelerinin, ahlaki zorlukların değiştiği modern bir bağlama uygulanan iyi niyetli bir felsefi okumasını sunuyorum (burada atıfta bulunduğum gerçekliklerin çoğu Kant'ın zamanında mevcut değildi ve hayal bile edilemezdi), ancak saygı, özerklik ve eylemlerimizin dünya üzerindeki etkisinin farkında olma ihtiyacı aynı kalıyor. Tarihsel Kant'ın pornografiyi muhtemel reddetmesinin, hem her insanı bir amaç olarak görme ve asla yalnızca bir araç olarak görmeme zorunluluğu hem de yalnızca evrensel yasalar haline gelmesini makul bir şekilde isteyebileceğimiz ilkeler (bu durumda, paylaşmayabileceğimiz kişisel tercihlere, başkalarına saygı duyulduğu sürece saygı duyulması gerektiği ilkesi) doğrultusunda hareket etme açısından felsefesinin özüne aykırı olacağını söylemeye cesaret ediyorum. Burada yaptığım şey, onun düşüncesinin etik özünü koruyan, ancak başka bir çağın seksofobik ahlakçılığını reddeden gelişmiş bir yorumunu ele almak. Birine amaç olarak davranmak, onun hayatını yönetmek değil, hayatını seçme kapasitesine saygı göstermektir.

5) Pornografi yalnızlığı sömürür mü?

Bazıları pornografinin yalnızlığı sömürdüğünü iddia edebilir, ancak bu en azından iki nedenden dolayı zayıf bir argümandır.

- i) Birincisi, pornografi yalnızca yalnız bireylere özgü değildir. Mutlu ve derin bağları olan birçok insan, bunu ortak bir deneyim olarak birlikte yaşar.
- ii) İkincisi, tüm endüstriler insan ihtiyaçlarını karşılamak için vardır. Tarım açlığı sömürür mü? Doktorlar hastalıkları sömürür mü? Eğer böyle söylemek istiyorsanız, evet, ama bu tüm mesleklerin bir özelliğidir. Her işe gittiğimizde, yaptığımız şey tam olarak bir ihtiyacı karşılamaktır. Ve bu, genel olarak, gerçekten asil bir şeydir.

Bazen bu ihtiyaçlar hiç de sağlıklı olmayabilir; tütün, alkol, fast food, şekerli içecekler veya çöp TV'yi düşünün. Ancak, alkol veya tütün gibi maddelerin aksine, pornografi, en azından bilinçli ve saygılı bir şekilde deneyimlendiğinde, doğal ve sağlıklı bir ihtiyaçla ilişkilidir. Asıl soru şu: Pornografiyi yasaklamak aslında hangi sorunu çözüyor? Pornografiyi yasaklamak, ilişkisi olmayan erkek ve kadınların hayatlarını nasıl iyileştirir? Yalnızlık meselesiyle ilgili akla gelen tek endişe, nadir durumlarda psikolojik olarak savunmasız bireylerin pornografinin insan temasının yerini alabileceğine inanmaya başlayabilmesidir. Ancak, Bölüm 1.2'de daha önce tartışıldığı gibi, birkaç kişi tarafından kötüye kullanılma riski, herkesin özgürlüğünün bastırılmasını haklı çıkarmaz.

Sonuç olarak, her kullanım eşit derecede sağlıklı değildir; tıpkı yiyecek veya eğlencede olduğu gibi, aşırı kullanım sorunlara yol açabilir. Ancak bu, pornografinin kendisinin bir hatası değil, yalnızca tüm zevklerin denge ve farkındalık gerektirdiğinin bir hatırlatıcısıdır.

6) "Ya annen olsaydı?" argümanı

Bu, duygusal bir yanılgının klasik bir örneğidir. Yakın bir akraba söz konusu olduğunda bir etkinliğin kabul edilemez hale geldiği fikri, rasyonel bir argüman değil, duygusal bir tepkidir. Annem bir porno oyuncusu olsaydı, tıpkı avukat, sporcu veya sanatçı olmayı seçmesi gibi, bu onun tercihi olurdu. Peki bu benim için neden bir sorun olsun ki? Eğer o bu yolu özgürce seçtiyse, itiraz etmek için hangi mantıklı gerekçeye sahip olabilirim? Tek gerçek soru, bunu isteyip istemediği olmalı. Ya annen K2'ye tırmanmak isterse? Bu beni gerçekten korkutur, haklı olarak, çünkü riskler hayati tehlike arz ediyor. Bunu *son derece adaletsiz* bulsam da, en azından devletin güvenlik gerekçeleriyle bu tür yüksek riskli faaliyetleri yasaklamaya çalışmasını anlayabilirim. Peki ya pornografi? Birçok insan deneyimi gibi duygusal ve etik karmaşıklıklar içerebilir, ancak özgürce seçildiğinde doğası gereği zararlı değildir ve bir güvenlik tehdidi olarak değerlendirilmemelidir. Kısacası, "ya o senin annen olsaydı?" sorusuna, ayrımcı olması amaçlanan bir suçlamayı gururla çürüten Charlie Chaplin'in yaptığı gibi cevap verirdim: "O onura sahip değilim." Bir aile üyesinin belirli bir faaliyette bulunması, o faaliyetin etik niteliğini değiştirmez.

7) "Ya o senin karın olsaydı?" argümanı

Önceki bölümde söylenenlerin çoğu burada da geçerli olsa da, bu itiraz daha derinlere iniyor: kamusal ahlaka değil, daha samimi bir şeye, iki kişi arasındaki duygusal bağa hitap ediyor. Toplumun neye izin verdiğiyle değil, romantik aşkın neyi anlayıp kucaklayabileceğiyle ilgili. Ve tam da bu yüzden eşit felsefi ilgiyi hak ediyor.

Bu beni, ilişkileri, güveni ve özgürlüğü kişisel olarak nasıl anladığımı düşünmeye yöneltiyor; salt ve uygunsuz bir konudan sapma olarak değil, pornografiye yönelik "ya karınız olsaydı?" itirazına verilecek herhangi bir felsefi yanıtın, kişinin aşkı ve ortaklığı nasıl kavradığına bağlı olması nedeniyle. Aşağıda özel bir anekdot değil, kişisel bir bakış açısıyla örneklendirilmiş, ancak evrensel bir insan gerçekliğine hitap etmeyi amaçlayan bir dizi genel ilke yer alıyor. Anlaşılacağı üzere, bu görüş dar veya buyurgan değil: tüm bakış açılarına ve duygusal hassasiyetlere yer bırakıyor. İlişkilere bakış açım sahiplenmeye değil, güvene ve karşılıklı saygıya dayanıyor. Eşimin bedenine sahip değilim: *O* ona sahip. Eğer böyle bir seçim yapsaydı, bu onun kararı olurdu ve benim rolüm sadece buna saygı duymak ve onun bu konudaki duygularını anlamak olurdu. Aşk, kontrol değildir, diğer kişinin özgürlüğünden korkmak da değildir. Güven, suç ortaklığı ve sevdiğiniz kişinin, onun için mantıklı olan şekilde kendini gerçekleştirmesini görme arzusudur. Bununla birlikte, açıklık ve dürüstlük her ilişkide temeldir. Aşkı bir sahiplenme olarak görmesem de, karşılıklı güvene dayalı bir ortaklık olarak görüyorum. Eşim beni bilgilendirmeden böyle bir karar alsaydı, bu bir ihanet olurdu; seçimin doğası gereği değil, ilişkimizi ayakta tutan güven temelini ihlal edeceği için. Şeffaflık esastır: Bir çiftte gerçek özgürlük, birinin diğerini düşünmeden istediğini yapması değil, seçimlerini açıkça, karşılıklı anlayış ve saygıyla yapması anlamına gelir.

Romantik bir ilişkide seks (ve daha geniş anlamda fiziksel yakınlık ve dokunma) ve aşk iç içe geçebilir, ancak aynı şey değildirler. İnsan, kalbini asla vermeden bedenini paylaşabilir. Ve insan, dokunmayı hiç aramadan sevginin doluluğunu sunabilir. Hepimizin, ısıltılı ve kalıcı, tamamen cinsellikten uzak bir sevgiyle değer verdiğimiz insanlar vardır. Yakınlık her zaman dokunmayla ilgili değildir. Bazen, varlıkla, sadakatle veya tanınmakla ilgilidir.

Pornografi yapan bir kadının mutlu ve sevgi dolu bir ilişki yaşayamayacağı fikri bir önyargıdır, gerçeklik değil. İster mesleği olsun, ister hayatında bir kez olsun bu yönünü keşfetmeyi seçmiş olsun, bu hiçbir şeyi değiştirmez. Romantik bir bağ, cinsel geçmişle değil, varlıkla, iki ruh arasındaki bağın derinliğiyle ölçülür. Aşk, "safılık" belgelerinden değil, yakınlıktan, destekten ve şefkatten oluşur. Bir kadının, cinselliği ister bir kez ister sık sık pornoda paylaşılmış diye aynı tutku ve bağlılıkla sevimlemeyeceğine inanan herkes, aşk hakkında hiçbir şey anlamamıştır.

Bir kadın, teslimiyet, görünürlük ve teşhir fantezileri de dahil olmak üzere cinselliğinin en cesur, en ham, en tabu biçimlerini bile keşfedebilir ve yine de şefkat, sadakat ve saygıyla kucaklanabilir. Bedenini dünyayla bir kez veya defalarca paylaşmış olsun, yine de birinin ilham perisi, birinin dayanağı, birinin evi olabilir. Aksini söyleyenler aşkı sahiplenmeyle, onuru ise uyumla karıştırmışlardır. Gerçek aşk birçok biçim alır. Bunlardan biri özgürlüğü korkuyla değil, zarafetle kucaklar.

Yargılayıcı bir dünyada, kısa bir süreliğine bile olsa, kendinizi açığa çıkarmak güç ister. Başkaları parmakla işaret ettiğinde bile gerçeğinizi kucaklamak. Bu güç ahlaki bir kusur değil, bir cesaret biçimidir. Ve bu cesaret, bu aydınlık dürüstlük, son derece güzel bir şeydir. Utancı değil, hayranlığı hak eder. Soğuklukla değil, saklanmanızı istemeyen, ışıktaki yanınızda duran ve sizi hayatın fırtınalarında destekleyen bir sevgiyle karşılanmayı hak eder.

Duygusal tek eşlilik ve cinsel münhasırlık, sıklıkla birbiriyle bağlantılı olsa da ayrı kalan iki kavramdır. Bir kişi, duygusal olarak yalnızca partnerine bağlı kalırken bedenini paylaşabilir. Cinsel münhasırlığın yanlış olduğunu söylemiyorum, aksine birçok çift için tamamen meşru ve değerli bir tercihtir. Ancak bu noktada asıl önemli olan, partnerler arasındaki uyumdur. Her çift, toplumsal baskılar olmaksızın, tercihlerine, sınırlarına ve karşılıklı anlayışlarına göre kendi kurallarını belirleme özgürlüğüne sahip olmalıdır. Bazı insanlar cinsel sadakati olmazsa olmaz görürken, diğerleri için bireysel özgürlük daha önemlidir. Önemli olan, partnerlerin uyumlu olması ve hiçbirinin diğerine kendi görüşlerini dayatmamasıdır. İki kişi bu konuda ihtiyaçlarının uyumsuz olduğunu fark ederse, sorunu nasıl ele alacaklarına karar vermek yalnızca onlara kalmıştır. Bununla birlikte, duruşumun herhangi bir "gizli amaç"tan kaynaklanmadığını da açıkça belirtmek isterim. Evlilik dışı ilişkilere ilgim yok. Ancak bu, sahiplenmeye inandığım anlamına gelmez, sadece onun özgürlüğüne saygı duyduğum anlamına gelir, kendim için bir özgürlük talep ettiğim anlamına gelmez. Bana göre aşk, diğer kişinin mutluluğunu istemektir. Eşimle hayattaki doyumunu arasında asla bir engel

olmak istemem. İlişkimiz, güvensizlik, dayatma veya kontrol üzerine değil, suç ortaklığı ve karşılıklı güven üzerine kuruludur. Tek eşliliği özgürce seçtik çünkü bu, kim olduğumuzu yansıtıyor; ancak bu, eşimin kendisi için çok önemli olduğunu düşündüğü bir şeyi yapmasını yasaklama hakkım olduğu anlamına gelmez; cinsel olarak dışlayıcı olmayan ilişkilerin de daha az derin, sadık veya samimi olduğu anlamına gelmez. Önemli olan, bir çiftin cinsel tek eşliliği seçip seçmemesi değil, aralarındaki bağın karşılıklı saygı, rıza ve anlayış üzerine kurulu olup olmadığıdır. Bazı kalpler, bedenler dolaşsa bile yakın kalır. Cinsel tek eşlilik, mümkün olan tek sevgi biçimi değildir. Bir ilişkiyi yaşamanın tek yolu da değildir. Kısacası, yetişkinler arasında özgürce yapılan her seçim saygıyı hak eder. Çünkü asıl mesele şu: Hiç kimse bir başkasına "doğru" sevginin ne olduğunu söyleme hakkına sahip değildir.

8) "Ama hiçbir kadın bunu yapmak istemez" argümanı

Hiçbir zaman paylaşamayacağımız hisler, inançlar veya arzular vardır, ancak bu onları daha az gerçek veya daha az saygıya değer yapmaz. Bazen insanlar, çoğu insanın anlayamayacağı şeyler yapar. Yarış pilotları çarpıcı bir örnektir; birçoğu sadece yarışmak için büyük meblağlar öder. Aslında, hayatlarını riske atmak için öderler. Hiçbir şey, bazı insanların başkalarının düpedüz delilik olarak gördüğü şeyleri derinden sevdiğini bundan daha açık bir şekilde gösteremez.

Geleneksel cinsel arzulara sahip olmakta veya hiç sahip olmamakta yanlış bir şey yoktur. Ve bu deneyimlere saygı duyduğumuz gibi, arzuları farklı biçimlerde olanlara da saygı göstermeliyiz (örneğin, pornografide bulunan teşhircilik türünde olduğu gibi, görünür olma, şehvetini açıkça paylaşma isteği gibi) ve tam olarak anlayamayabileceğimiz veya paylaşamayabileceğimiz şeyleri kabul edecek alçakgönüllülüğü bulmalıyız. Önemli olan, bir arzunun toplumsal normlara uyup uymaması değil, rıza, farkındalık ve karşılıklı saygı ile keşfedilip keşfedilmediğidir.

Bunu göz önünde bulundurarak, bir an durup, yetişkinler arasında rızaya dayalı teşhirci fanteziler yaşayan kadınların, ister hafif ister yoğun olsun, var olmadığını iddia eden pornografi karşıtı bu argümanın anlamı üzerinde düşünelim. Bu iddia yalnızca yanlış olmakla kalmıyor: İnsanlığın psikolojik çeşitliliği göz önüne alındığında o kadar uç bir noktada ki, tamamen gülünçlük alanına giriyor. Fakat en kötüsü, pornografi karşıtı tüm argümanlar arasında, etik açıdan açık ara en iğrenç, itici ve insanlıktan çıkarıcı olanı bu. Bu, pornografiye yönelik tüm eleştirileri kınamak anlamına gelmiyor: bazıları önemli endişeleri gündeme getiriyor. Etik açıdan itici bulduğum şey, herhangi bir kadının bunu özgürce arzulanabileceğini inkâr etmek. Bu yalnızca yanlış değil, aynı zamanda ahlaki açıdan da çirkin. Birine varoluş biçiminin o kadar kabul edilemez olduğunu ve insani olasılıklar aleminden silinmesi gerektiğini söylemekten daha acımasız ne olabilir? Arzularının o kadar gayri meşru olduğunu ve hayal bile edilemeyeceğini söylemekten?

Bu yalnızca kontrol değil. Bu bir tür yok etmedir: Yalnızca özgürlüğü değil, kimliği de ortadan kaldırma girişimidir.

İşte bu yüzden kadınların özgürlüğüne teoride tahammül etmek yeterli değil, toplumsal damgalanmayı tetikleyen biçimler olsa bile pratikte savunmalıyız. Bir kadının kendi kararını verme hakkına inanıyorsanız, porno yapma hakkına da saygı duyulmalıdır. Aksini söylemek feminizm değil, kadın düşmanlığıdır. Bazıları kadınları koruduğunu iddia ediyor, ancak arzularını korku ve sansür katmanları altında gömmeye zorlananların, cinselliklerini özgürce ifade etmenin cezalandırıldığı, hatta suç sayıldığı toplumlarda yaşayan kadınların sessiz çığlığını duyamıyor. Evet, pornografi gibi şeylerin bastırılması da buna dahil. Ve bu bir kurtuluş değil, özgürlüğün soğuk boğulmasıdır. Bu sessiz çığlık mevcuttur, ancak kadınları koruduğunu iddia edenlerin ahlaki ikiyüzlülüğü tarafından bastırılmaktadır. "Erdem"in zulmü meşrulaştırmak için kullanıldığında neler olduğunu gördük. İsa bile doğru şeyi yaptığını düşünen bir kalabalık tarafından çarmıha gerildi. Tarih, erdem adına işlenen trajedilerle doludur. Pornografi çekmeyi çok seven kadınlar var, ancak kadın özerkliğinin en küçük ifadelerinin bile şiddetle cezalandırıldığı yerlerde doğmuşlar. Porno yüzünden değil, onu benimsemeleri yasaklandığı için acı çekiyorlar: yasalarca susturulmuşlar veya başka yerlerde sadece damgalanma yüzünden. Özgürlüğe gerçekten inanıyorsak, bir kadının kendini gösterme veya örtünme hakkını savunmalıyız. Cinselliğini açıkça ifade etme, özel olarak yaşama veya hatta hiç yaşamama hakkını. Özgürlük, baskı değil, seçim demektir. Bu kadınların varlığını inkar etmek, başkalarının mahremiyetlerinin ihlal edilmesinden muzdarip olduğunu inkar etmek kadar kördür. Her iki acı türü de cinsel özgürlüğün reddedilmesinden kaynaklanır, sadece zıt yönlerde: biri istenmeyen teşhirden (2. Bölüm'de daha önce incelediğimiz bir konu), diğeri ise arzulanan ifadenin bastırılmasından. Her iki gerçeklik de tüm dikkatimizi hak ediyor.

Pornografinin kadınları korumak için yasaklanması gerektiğini söyleyenlere soruyorum: Gerçekten tüm kadınların aynı şeyleri istediğine inanıyor musunuz? Hiçbiri kendi arzusunu yaşama hakkı reddedildiği için sessizce acı çekmedi mi? Bu dünyadaki milyarlarca yaşam arasında, tek bir kadının bile geceleri uyanık kalıp, korku ve utanç duymadan kendisi olma özgürlüğünü arzuladığını gerçekten düşünüyor musunuz? Belki de canlı, gösterişçi fanteziler beslediği ve kendi şartlarıyla görülmeyi, beğenilmeyi, arzulanmayı özlediği için? Daha da kötüsü, özünde kusurlu olduğunu düşünerek acı çekiyor. Arzularının sapkın, fantezilerinin utanç verici, benliğinin saklanması gereken bir şey olduğunu düşünüyor. Ama onda hiçbir sorun yok. Ve o da herkes kadar onur ve özgürlüğü hak ediyor. Belki de dünyaya "Ben buyum. Varım. Ben böyleyim. Ve utanmıyorum." demeyi hayal ediyor. (Aynı sözler, düşmanca bir ortamda inancını ilan etmeye cesaret eden bir mümin veya ateist tarafından da söylenebilir.) Ve yine de acı çekiyor, *tam da* birileri, bir yerlerde, ona bu özgürlüğü reddetmek için mücadele ettiği için.

Sonuç

Bu yanıt, belirli bağlamlarda kesinlikle zararlı olabilen pornografinin eleştirel olmayan bir savunması olarak değil, bireysel özgürlüğün ihlali olarak yasaklanmasına karşı güçlü bir argüman olarak yorumlanmalıdır. Pornografiyle ilgili sorunların, örneğin psikolojik olarak savunmasız bireyler üzerindeki potansiyel etkisi konusunda var olabileceğini inkar etmiyorum. Ancak zarar olasılığını kabul etmek, yasağı haklı çıkarmaz. Diğer birçok araç gibi pornografi de özünde iyi veya kötü değildir: değeri nasıl ve kim tarafından kullanıldığına bağlıdır. Bu anlamda pornografi, sorumlu bir şekilde kullanıldığında faydalı, kötüye kullanıldığında ise zararlı olabilen sayısız başka şeyden farklı değildir.

Sonuçta asıl mesele pornografinin kendisi değil, demokratik bir toplumun başkalarının haklarını ihlal etmeyen rızaya dayalı eylemlere ahlaki kısıtlamalar getirip getirmemesi gerektiği gibi daha derin bir sorudur. Gerçek cinsel özgürlük, hem arzuyu ifade etme hakkını hem de ondan çekilme hakkını korumak anlamına gelir. Hem cesurları hem de sessizleri aynı şekilde savunmak anlamına gelir. Bu ilke, yalnızca cinselliğin ötesine uzanır: Özgür bir toplumun ölçütü, hayranlık duyduklarımızı ne kadar iyi koruduğu değil, hoşlanmadıklarımıza ne kadar adil davrandığıdır.

Özgürlük, her onurlu yaşamın temelidir. Charlie Chaplin'in (insanlığa hitaben) dediği gibi, "Bize ne yapacağımızı, ne düşüneceğimizi ve ne hissedeceğimizi söyleyenlere kendimizi teslim etmemeliyiz!" İşte bu yüzden bu sadece imgeler ve ekranlar üzerine bir tartışma değil. İnsan onuru, özerkliği ve başkalarının farklı olmasına izin verme ahlaki cesareti üzerine bir tartışma. Ve bu ışık altında cevap netleşiyor.

Rızaya dayalı cinsel özgürlüğü yasaklarsanız, yalnızca bir grup bireye baskı uygulamıyorsunuz. Modern demokrasinin temellerine ihanet ediyorsunuz. Bu metinde savunulan fikirlerin kökleri, bireysel özgürlüğün, başkalarına saygı göstererek, tam anlamıyla yaşanması gereken doğal bir hak olduğu inancına dayanan Avrupa Aydınlanması'na dayanır. Ancak okyanus ötesinde, on sekizinci yüzyılın ikinci yarısında, bir ülke özgürlüğün ve mutluluk arayışının birer hak olduğunu yasalarla güvence altına alma cesaretini göstermişti. Ve bu cesur (ama son derece kusurlu) harekete çok şey borçluyuz. Dahası, bugün hâlâ böyle bir metni yazabilen ve başkalarının okuyabildiği ülkeler varsa, bu, özgürlüğün, tek bir ses için bile olsa, savunulmaya değer olduğuna inananların kanı, cesareti ve fedakarlığı sayesinde. Daha karanlık zamanlarda, özgür olabilmemiz için her şeyi riske atmayı seçtiler. Konuşmanın içeriğine her zaman katılmadılar. Ama onu konuşma hakkına inandılar.

Özgürlük, geleneksel olanın bir ayrıcalığı değildir. Bu, her insanın doğuştan hakkıdır.

Cuasso al Monte, 2025 yazı

Yazarın Notu

Dağlarda veya göl kenarında yürüyüş yaparken, pizza yerken veya Çin yemeği yerken, bu (ve daha birçok!) felsefi soru hakkında sohbet etme keyfini sık sık yaşadığım eşime teşekkür etmek istiyorum. Bu anlar da bu metnin bir parçası. Bu sohbetler, fizik ve matematiğe olan derin sevgimden bile daha çok, hayatımda en çok değer verdiğim şeyler arasında. Onun varlığı, nezaketi ve dünyaya düşünceli bakış açısı benim en gerçek neşe kaynaklarım.